

UPUTE ZA SPRJEČAVANJE I SUZBIJANJE EPIDEMIJE COVID-19 ZA USTANOVE RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Upute se odnose na ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (dalje u tekstu „dječji vrtić“) u kojima je osigurana mogućnost zbrinjavanja djece rane i predškolske dobi. Boravak u vrtićima potencijalno može predstavljati veći rizik za zarazu djece s COVID-19 nego je to obiteljski dom odnosno kućanstvo, posebno ako su ukućani uključeni u takav tip dnevnih obaveza da mogu dosljedno izbjegavati situacije povećanog rizika za zarazu COVID-19.

Temeljne odrednice

Djeca s kroničnim bolestima ili u doticaju s kroničnim bolesnicima. Preporučuje se ostanak kod kuće djece i osoblja/djelatnika s kroničnim bolestima (respiratornim, kardiovaskularnim, dijabetesom, malignim bolestima, imunodeficijencijama, djece s većim tjelesnim/motoričkim oštećenjima) kao i djece čiji roditelji/skrbnici ili ukućani imaju jednu od navedenih bolesti. Ako ukućani osoblja/djelatnika imaju jednu od navedenih bolesti ili su starije životne dobi (65 i više godina), osoblje/djelatnici se tijekom boravka kod kuće pridržavaju mjera fizičkog razmaka u donosu na ukućane kao i pojačane higijene, radi zaštite ukućana.

Ostanak kod kuće kada je to moguće. Također potičemo ostanak kod kuće sve djece za koju se to može osigurati, s obzirom da broj djece u vrtićima može biti takav da se mjere fizičkog razmaka u tim kolektivima neće moći poštovati (fizičko udaljšavanje od 2 m). Rad ustanove neophodno je organizirati na način da se osigura u što većoj mjeri socijalno distanciranje (fizički razmak) kao i pojačana osobna higijena i higijena prostora. Fizički razmak od najmanje 2 metra u zatvorenom prostoru posebno provode djelatnici u odnosu na druge djelatnike, te se navedeni fizički razmak preporuča održavati kada je god moguće između djelatnika i djece, s iznimkom njege djeteta koja se provodi u što kraćem vremenu.

U istom zajedničkom prostoru (primjerice zbornica) djelatnici održavaju fizički razmak od 2 metra, te se sastanci, dogovori i edukacije djelatnika odvijaju e-komunikacijom ili telefonom, a ulazak roditelja u ustanovu treba izbjeći kad je god moguće. U istom prostoru u isto vrijeme smiju boraviti isključivo djeca i odgajatelj iz iste odgojno-obrazovne grupe. Fizički razmak kao i pojačanu osobnu higijenu djece neophodno je poticati, ali treba očekivati da će kod provedbe neminovno dolaziti do određenih odstupanja uslijed razvojnih značajki pojedinih dobi koje karakterizira: – istraživanje prostora i predmeta koji okružuju dijete (u određenoj dobi stavljanje u usta ruku i predmeta), – znatiželja u odnosu na druge osobe/dругu djecu, – nerazumijevanje uputa, – nepoštovanje uputa, motorička nespretnost i nedoraslost, – motorički nemir i potreba za kretanjem.

Organizacija rada s djecom

Boravak u vrtićima neophodno je organizirati na sljedeći način:

- odgojno-obrazovne skupine djece s manjim brojem uvijek iste djece (po mogućnosti do 9 djece u grupi i jedan odgajatelj što ukupno daje po mogućnosti 10 osoba – nakon formiranja skupine djece, 14 dana od početka primjene ovih uputa uključujući neradne dane, ne primaju se nova djeca u skupinu),
- za jednu grupu djece brine jedan odgajatelj odnosno dva (u slučaju produženog boravka u popodnevnoj smjeni u dječjem vrtiću) bez „preklapanja“,

- izbjegava se fizički kontakt (bliski kontakt) djece iz jedne odgojno-obrazovne skupine s drugom djecom, roditeljima/starateljima druge djece i drugim djelatnicima ustanove,
- svaka odgojno-obrazovna skupina boravi u jednoj odgovarajućoj prostoriji,
- odgajatelj s djecom provodi što je više moguće vremena na otvorenom,
- krevetići za dnevni odmor djece, stolovi za jelo razmiču se tako da djeca leže odnosno sjede na udaljenosti od 2 metra i to svako dijete uvijek na istom mjestu.

Organizacija prostora

Preporučene značajke prostorije u kojoj boravi jedna odgojno-obrazovna grupa djece (ili drugi odgovarajući prostor, primjerice sportska dvorana):

- prostorija što veće površine i visine, prozračna i osunčana (odgovarajući izvor dnevnog svjetla),
- prostorija je vratima odvojena od prostorija u kojima borave druge skupine,
- prostorija se može dobro provjetriti vanjskim zrakom,
- u neposrednoj blizini prostorije je toalet koji koristi isključivo ta odgojno-obrazovna grupa,
- u prostoriji je potrebno organizirati prehranu djece (obroci se mogu dostaviti u prostoriju te konzumirati u prostoriji), na način da osoba koja donosi hranu ostavi hranu na kolicima

ili sl. ispred ulaza u skupine te odgajatelj unosi hranu u prostoriju u kojoj borave djeca, hrana mora biti unaprijed podijeljena u porcije.

- prostorija ima direktan izlaz na veću terasu, balkon ili, ako je moguće, dvorište,
- izbjegava se svaki ulazak drugih osoba (primjerice zbog čišćenja, popravka ili donošenja hrane) u prostoriju tako dugo dok su djeca u prostoriji,
- prolazak kroz zajedničke prostorije treba izbjegavati i skratiti na minimum, a ako je navedeno neophodno, prolaz kroz zajedničke prostorije se organizira na način da u isto vrijeme prolaze djeca i odgajatelj iz jedne odgojno-obrazovne skupine dok druge osobe ne prolaze u isto vrijeme, uz poticanje djece da kod takvih prolaza ne dotiču površine ili predmete.

Ulazak i izlazak iz vrtića

Ograničen ulazak u ustanove. Do daljnjeg su zabranjeni svi posjeti vrtićima (primjerice kazališne predstave i sl.).

Neophodno je osigurati protok/dolazak što manjeg broj osoba, kako na ulazu u vrtić tako i u unutarnjim prostorima ustanove.

Primopredaja djece

Roditelji/skrbnici dovode i odvođe djecu u ustanovu na način da, ako je ikako moguće, ne ulaze u ustanovu osim u krajnjoj nuždi, već dolaze do ulaza pri čemu zadržavaju distancu od najmanje 2 metra u odnosu na druge roditelje/skrbnike i djecu.

Dijete odgajatelj preuzima ili prepušta roditelju/skrbniku ispred ulaza u ustanovu, primjereno dobi djeteta. Za vrijeme primopredaje, drugu djecu čuvaju druge odrasle osobe koje su na radnom mjestu. Djeca se ne ostavljaju bez nadzora.

Ako je moguće organizirati, roditelj donosi i odnosi u dječji vrtić obilježeni ruksak s opremom isključivo petkom (posljednji radni dan u tjednu) kada dolazi po dijete. Odgajatelj preuzima i vraća ruksak roditelju ispred ulaznih vrata. Odgajatelj odlaže ruksak u vrtiću, te ruksak stoji nekorišten preko vikenda i počinje se koristiti tek nakon pauze od 48-72 sati.

Rizični pratitelji

Kada god je moguće, u pratnji djeteta treba biti odrasla osoba koja živi u istom kućanstvu s djetetom te upravo ona osoba koja je, u odnosu na druge osobe koje bi mogle dovesti i odvesti dijete, uključena u takav tip dnevnih aktivnosti da je njena mogućnost zaraze s COVID-19 najmanja.

Kada god je moguće, u pratnji djeteta treba biti odrasla osoba koja ne spada u rizičnu skupinu na obolijevanje od COVID-19, to jest nije starije životne dobi (65 i više godina) niti je kronični bolesnik.

Ulazak u vrtiće po dobnim skupinama

Kada god je moguće, djecu iz svake odgojno obrazovne skupine dovode i odvođe roditelji/skrbnici u zasebno prethodno dogovoreno vrijeme različito za svaku odgojno-obrazovnu skupinu, s razmakom od najmanje 10 minuta između dvije odgojno-obrazovne skupine. Djecu i roditelje pred ulaznim vratima dočekuje odgajatelj. Roditelji se ne okupljaju na ulazu.

Roditelji/skrbnici ne smiju dovesti niti odvesti djecu iz ustanova niti ulaziti u vanjske prostore (dvorište, vrt, igralište) i unutarnje prostore ustanove ako imaju povišenu tjelesnu temperaturu, respiratorne simptome poput kašlja i kratkog daha ili koji su pod rizikom da su mogli biti u kontaktu s osobama pozitivnim na COVID-19 ili su pod sumnjom da bi mogli biti zaraženi s COVID-19 a pogotovo ako su u samoizolaciji jer tada ne smiju izlaziti iz kuće.

Bolesna djeca

Djeca koja imaju povišenu tjelesnu temperaturu, respiratorne simptome poput kašlja i kratkog daha ili koja su pod rizikom da su mogla biti u kontaktu s osobama pozitivnim na COVID-19 (primjerice u kućanstvu ili u ustanovi) ili su pod sumnjom da bi mogli biti zaražena s COVID-19 ostaju kod kuće te ih roditelji/skrbnici ne smiju dovesti u ustanove. Činjenice iz prethodne dvije rečenice, kao i činjenicu da se radi o djetetu s oba zaposlena roditelja te ne postoji druga mogućnost zbrinjavanja djece, kao i to da je roditelj upoznat s ovim uputama u cjelini, **roditelj potvrđuje pisanom izjavom ravnatelju ustanove prije uključivanja djeteta u ustanovu.**

Postupanje djece po ulasku u vrtić

Dijete ulazi tako da odlazi do garderobe, obuva papuče, skida jaknu, te pere ruke sapunom i vodom prije ulaska u skupinu.

Organizacija rada ustanova

Rad u turnusima. Ako je moguće organizirati rad u turnusima na način da zaposlenici rade u sedmodnevnim ili četrnaestodnevnim smjenama i to za administrativno i tehničko osoblje, kao i za odgajatelje kada po dvoje skrbe za istu skupinu djece. Izvan ustanove djelatnici se pridržavaju što je više moguće pravila kojima se smanjuje njihova mogućnost zaraze (izbjegavanje trgovina, drugih

mjesta gdje se okupljaju osobe, javnog prijevoza, dosljedno provođenje socijalne distance i higijene i sl.). Iznimno primjerice u ustanovama s više djece s većim teškoćama u razvoju može se pokušati organizirati da tijekom smjene zaposlenici borave u organiziranom izoliranom smještaju tzv. radnoj izolaciji u krugu ustanove ili u nekom drugom obliku smještaja.

Ograničen broj djelatnika

U ustanovu nije dozvoljen ulazak zaposlenicima koji nisu raspoređeni na posao. U ustanovi treba biti najmanji mogući broj djelatnika u isto vrijeme, ali opet dovoljan broj da je moguće organizirati skrb za djecu u malim skupinama (do ukupno po mogućnosti 10 djece i odraslih po skupini, a po mogućnosti što manji broj djece).

Ulazak i dostava u vrtić

Ulazna vrata otvaraju se na poziv telefonom ili zvonom tijekom radnog vremena i dežurstva. Dostavu za potrebe ustanove preuzimaju nadležni radnici ustanove na vanjskim vratima, a ulaz je dozvoljen iznimno serviserima i ostalim službama za čijim uslugama postoji neodgodiva potreba (što uključuje dosljednu provedbu protuepidemijskih mjera poput monitoring vode za ljudsku potrošnju, zdravstvena ispravnost hrane i sl.) uz obveznu mjeru dezinfekcije ruku i po potrebi nošenja zaštitne maske i zamjenske obuće.

Spremačice i čišćenje

Spremačica iz jutarnje smjene prva ulazi. Zadnja osoba koja izlazi iz vrtića je spremačica iz poslijepodneve smjene koja dezinficira sve korištene površine. Preporuka je odnijeti svu radnu odjeću na pranje u praonicu ustanove. Posteljina i tekstil se pere na temperaturi 60-90° C dva puta na tjedan.

Dezinficijensi

Na ulazu u vrtić i nekoliko lako dostupnih mjesta, neophodno je postaviti dozatore s dezinficijensom za dezinfekciju ruku odraslih s uputom za korištenje (djeca predškolske dobi ne dezinficiraju ruke već se pojačano provodi pranje ruku sapunom i vodom).

Higijena ruku

Sredstvo za dezinfekciju potrebno je u količini od 1 do 2 ml nanijeti na suhe i čiste dlanove (obično jedan potisak, ili prema uputama proizvođača). Dlanove i područje između prstiju potrebno je protrljati dok se ne osuše, a sredstvo nije potrebno isprati. Potrebno je voditi brigu o dostatnoj upotrebi dezinficijensa za ruke te se obavezno javiti nadređenom u slučaju da je u dozatoru preostala manja količina sredstva za dezinfekciju kako bi se osigurao novi.

Prozračivanje prostora

Prostorije je obvezno prozračivati najmanje dva puta dnevno u trajanju od minimalno pola sata prije dolaska i nakon odlaska djece, ili ako to vremenske prilike dopuštaju ostaviti otvoren prozor.

Čišćenje prostora

Dodirne točke kao što su ručke na vratima, ručke na prozorima, radne površine, tipkovnice, konzole, slavine u toaletima i kuhinjama, tipke vodokotlića, daljinske upravljače, prekidače za struju, zvona na vratima, ploče dizala te druge dodirne površine koje koristi veći broj osoba neophodno je dezinficirati na početku i na kraju svake smjene a najmanje 2 puta dnevno.

Izbjegavajte koristiti klimatizacijske i ventilacijske uređaje. Čišćenje se provodi u vrijeme kada su djeca na dvorištu ili nakon odlaska djece.

Dezinfekcija mobitela

Svi zaposleni obavezno moraju odmah po ulasku dezinficirati vlastite mobitele.

Posebna radna obuća

Na samom ulazu u prostor smještaja treba osigurati zaseban prostor za oblačenje radne obuće svim zaposlenicima. Svima ostalima koji ulaze u prostor ustanove treba osigurati korištenje zamjenske obuće ili dezinfekciju potplata.

Maske za lice

Zaštitne maske odgajatelji mogu koristiti opcionalno (ali nisu obavezne) kod skrbi za dojenčadi odnosno malu djecu kod koje je potrebna pojačana njega koja zahtjeva bliski kontakt te kod koje su učestale različite zarazne bolesti s povišenom temperaturom, kako bi se smanjila učestalost takvih zaraza i posljedično panika zbog možebitne sumnje na COVID-19.

Rukavice

Nošenje rukavica nije preporučljivo, prednost se daje učestalom pranju i dezinficiranju ruku (upute za pravilno korištenje maski nalaze se na stranicama HZJZ-a i SZO-a).

Mjerenje temperature i praćenje pojave simptoma kod zaposlenika

Dnevno mjerenje temperature

Svi djelatnici imaju obavezu mjeriti tjelesnu temperaturu svaki dan prije dolaska na posao, te u slučaju povećane tjelesne temperature ne dolaze na posao već se javljaju telefonom ravnatelju i izabranom liječniku obiteljske medicine kako je kasnije navedeno. Preporuča se mjerenje tjelesne temperature bezkontaktnim toplomjerom svim djelatnicima svakodnevno kod dolaska i odlaska s posla, te se utvrđuje imaju li respiratornih simptoma ili znakove drugih zaraznih bolesti. Kod osobe s povišenom temperaturom izmjerenom bezkontaktnim toplomjerom (37,2oC i veća, ovisno o specifikaciji bezkontaktnog toplomjera) preporuča se mjerenje temperature i standardnim toplomjerom pod pazuhom te se o povećanoj temperaturi zaključuje temeljem rezultata mjerenja pod pazuhom.

Evidencijska knjiga

Evidenciju o vrijednostima izmjerene tjelesne temperature i eventualnom postojanju respiratornih simptoma i znakove drugih zaraznih bolesti upisuje se u zasebnu evidencijsku knjigu.

Postupanje febrilnih osoba sa simptomima

S temperaturom, respiratornim simptomima i drugim simptomima zarazne bolesti nije dozvoljeno raditi, brinuti se o djeci, niti dolaziti u prostor poslodavca odnosno ustanove, što je i inače nužno u radu ovakvih ustanova.

Zamjena i testiranje febrilnih djelatnika

Djelatnici s povišenom tjelesnom temperaturom i/ili respiratornim simptomima odmah napuštaju radna mjesta (**prethodno obavještavaju ravnatelja o ovoj činjenici**) ili javljaju telefonom ravnatelju

da neće doći na posao, te se javljaju telefonom svom izabranom liječniku koji ih upućuje na testiranje. Ravnatelj treba imati unaprijed organiziranu zamjenu za takav slučaj. Potrebno je testirati na SARS-CoV-2 sve djelatnike s povišenom tjelesnom temperaturom ili respiratornim simptomima.

Sumnja na COVID-19

Postupanje u slučaju sumnje na zarazu. U slučaju sumnje na kontakt djelatnika sa zaraženim ili oboljelim od COVID-19 ili drugog razloga za sumnju da se kod djelatnika radi o zarazi COVID-19, kod povišene tjelesne temperature i/ili respiratornih simptoma (kašalj i tekuće disanja-kratak dah), djelatnik odmah:

- **telefonom obavještava ravnatelja**

- telefonom obavještava izabranog liječnika obiteljske medicine radi dogovora o testiranju na SARS-CoV-2 te radi utvrđivanja potrebe za bolovanjem, te se
- udaljava s radnog mjesta ili ne dolazi na posao- odgajatelja na radnom mjestu treba zamijeniti drugi odgajatelj koji, ako je ikako moguće, u istom razdoblju ne skrbi za drugu grupu djece.

Hitno telefonsko obavješćivanje liječnika

Ravnatelj ustanove u dogovoru sa zdravstvenom voditeljicom vrtića o svakoj sumnji na COVID-19 kod zaposlenika ili djece (o čemu roditelj/skrbnik ima obavezu hitno telefonom obavijestiti ravnatelja) obavještava odmah telefonom nadležnog epidemiologa.

Posebno žurno i neizostavno ravnatelj obavještava nadležnog epidemiologa u slučaju grupiranja sumnje ili zaraze COVID-19 (2 i više djelatnika i/ili djece sa sumnjom iz iste skupine/zgrade i sl.). **U slučaju saznanja za mogućeg prenositelja/mogući izvor infekcije svaki zaposlenik dužan je odmah obavijestiti ravnatelja.**

Djeca

Bez maske. Djeca ne nose zaštitne maske.

Bolesna djeca

Roditelji/skrbnici imaju obavezu izmjeriti tjelesnu temperaturu djetetu svaki dan prije dolaska u ustanovu, te u slučaju povišene tjelesne temperature ne smiju dovesti dijete u ustanovu već se javljaju telefonom ravnatelju ustanove i izabranom pedijatru/liječniku obiteljske medicine radi odluke o testiranju i liječenju djeteta. Ako djeca razviju simptome COVID infekcije tijekom boravka u ustanovi, odgajatelji odmah obavještavaju roditelje, koji u najkraćem roku moraju doći po dijete.

Druge zarazne bolesti

Djeca sa znakovima drugih zaraznih bolesti također ne dolaze u ustanovu. Djecu treba poticati da održavaju distancu (fizičku udaljenost) od druge djece i odraslih, primjereno razvojnoj dobi.

Dodirivanje lica. Djecu treba poticati da ne dodiruju usta, nos, oči i lice kao i da ne stavljaju ruke i predmete u usta, primjereno razvojnoj dobi.

Higijena ruku

Djecu treba poticati da redovito i pravilno peru ruke prije ulaska u svoju skupinu, prije i nakon pripreme hrane, prije jela, nakon korištenja toaleta, nakon dolaska izvana, nakon čišćenja nosa, uvijek kada ruke izgledaju prljavo. Za pranje ruku treba koristiti tekuću vodu i sapun. Pri pranju ruku pridržavajte se naputaka za pravilno pranje ruku:

https://www.hzjz.hr/wpcontent/uploads/2020/03/Pranje_ruku_.pdf

Nakon pranja ruku sapunom i vodom, za sušenje ruku neophodno je koristiti papirnate ručnike za jednokratnu upotrebu koje nakon korištenja treba odbaciti u koš za otpad s poklopcem. Djecu treba poticati da kada kašlju i kišu prekriju usta i nos laktom ili papirnatom maramicom koju poslije treba odbaciti u koš za otpad s poklopcem te oprati ruke.

Kihanje i kašljanje

Pri kašljanju i kihanju trebaju okrenuti lice od drugih osoba te izbjegavati dodirivanje lica, usta i očiju rukama.

Pribor za jelo

Ne treba dijeliti čaše, šalice, drugo posuđe i pribor za jelo s drugim osobama.

Didaktička oprema i igračke

U planiranju didaktičke opreme treba dati prednost opremi glatkih, tvrdih površina koje se lako operu deterdžentom i vodom. Zabranjeno je korištenje materijala kao što su kinetički pijesak, glina, kukuruz, riža i sl., te svih igračaka koje se ne mogu oprati deterdžentom (deterdžent za suđe) i vodom te osušiti na zraku. Ako je ikako moguće potrebno je izložiti didaktičku opremu i igračke da se osuše na suncu. Prati i sušiti igračke potrebno je, ako je moguće, na kraju svakog radnog dana posebno za skupine djece koja su sukladno razvojnoj dobi sklona stavljati predmete u usta.

Dječja odjeća, obuća

Poželjno je da svako dijete samo postupa sa svojom odjećom i obućom, no ako nije u mogućnosti, odgajatelj nakon dodirivanja odjeće i obuće, treba poslije toga dezinficirati ruke.

Boravak na otvorenom

Za lijepog vremena preporučuje se boravak na otvorenom prostoru, kada god je moguće.

Tjelesne aktivnosti. Kod tjelesne aktivnosti neophodno je izbjegavati aktivnosti koje intenzivno ubrzavaju i produbljuju disanje kao i brzo trčanje i druge oblike brzog kretanja djece. Ako se takve aktivnosti ne mogu izbjeći, neophodno je povećati razmak između djece tako da razmak bude što je moguće veći a svakako veći od 2 m. Ne preporučuje se izvođenje tjelesnih aktivnosti u zatvorenom prostoru.

Djeca s teškoćama

Posebna skrb i oprez potreban je kod uključivanja djece predškolske dobi s teškoćama u razvoju i težim zdravstvenim smetanja u dječje vrtiće, te se preporučuje konzultacija s izabranim pedijatrom odnosno liječnikom obiteljske medicine.

Završne preporuke

U slučaju nemogućnosti organizacije posla zbog većeg broja zaposlenika koji su u samoizolaciji, stožeri civilne zaštite (državni i lokalni) u koordinaciji s osnivačima mogu preraspodijeliti zaposlenike

drugih odgojno-obrazovnih ustanova, kako bi se osigurala kontinuirana skrb za djecu. Osigurava se kontinuirana nužna suradnja s osnivačem. Za obaveze iz ovih uputa gdje je navedena pozicija ravnatelja, ravnatelj može zadužiti zdravstvenu voditeljicu – medicinsku sestru ili stručnog suradnika ustanove (izrazi koji se koriste u tekstu, a imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod).

Svaki zadatak ravnatelj treba dodijeliti jednoj odgovornoj osobi koja o navedenom provodi dnevnu pismenu evidenciju kada je to moguće. Ove će se upute prilagođavati aktualnoj epidemiološkoj situaciji, a svakako će se razmotriti potreba i mogućnost prilagodbe uputa nakon prvih 14 dana primjene (uključujući neradne dane). Ove preporuke ne isključuju provođenje drugih preporuka sukladno aktualnoj i promijenjenoj epidemiološkoj situaciji.

Upute za čišćenje i dezinfekciju: Bez oboljelih od COVID-19: <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Ciscenje-idezinfekcija-prostorije-bez-oboljelih-od-COVID-19-2.4.2020..pdf>

Osobe pod sumnjom ili oboljele od COVID-19:

<https://www.hzjz.hr/wpcontent/uploads/2020/03/Ciscenje-i-dezinfekcija-prostora-u-kojima-je-boravila-osoba-podsumnjom-COVID-19-2.4.2020..pdf>